

Zygmunt K. Kacprzak

"lexikon der audio-visuellen
Bildungsmittel", wyd. Heribert
Heinrichs, München 1971 : [recenzja]

Collectanea Theologica 46/4, 231-232

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Eucharystia w życiu Ludu Bożego, którego autorem jest kierownik katedry katechetyki ATK w Warszawie, ks. doc. dr hab. Jan Charytański.

Wydaje się, że wyrażenie „nowe drogi” zostało przez wydawcę użyte w podwójnym sensie. W. N a s t a i n c z y k, podejmując się wydania omawianej przez nas książki, w pierwszym rzędzie zamierza wyprowadzić z kryzysu działalność katechetyczną swego kraju, w którym trwają obecnie dyskusje nad sensem i programem „nauki religii” w szkole. Katecheza parafialna przeżywa także swoiste problemy, takie jak np. ubytek frekwencji czy trudności dialogu z młodymi. Zgromadzone w jednej książce i pochodzące z różnych krajów doświadczenia, modele i refleksje katechetyczne mają wzbogacić stosowane dotychczas metody i zachęcić do posługiwania się nimi w praktyce. Wydawca wyraża nadzieję, że działalność katechetyczna w jego kraju, przez zastosowanie powyższych metod ożywi się i wejdzie dzięki temu na „nowe drogi”, które uczynią ją bardziej owocną.

Z treści publikacji, a także na podstawie słów wydawcy, można wnioskować i o innym sensie użytego w tytule wyrażenia „nowe drogi”. Wydawca zamierza po prostu zbierać i w kolejnych publikacjach wydawać wszystkie aktualnie praktykowane i nowo powstające na terenie całego świata chrześcijańskiego pomysły katechetyczne. Spodziewa się, że taki „książkowy magazyn nowych dróg”, po których porusza się współczesna katecheza, może przysłużyć się do jeszcze intensywniejszego jej rozwoju. Prosi zatem, aby wyżej wspomniane pomysły katechetyczne przysyłać na jego adres, który specjalnie w tym celu przy końcu słowa wstępnego zamieszcza.

Ta interesująca publikacja katechetyczna nie powinna ująć uwadze teoretyków i praktyków katechezy polskiej. Zawarte w niej modele, praktyczne pomysły i refleksje pozwalają zauważyć, jak rozległy jest wachlarz taktyk duszpasterskich w działalności katechetycznej współczesnego Kościoła. Lektura tej książki kształtuje ponadto w umyśle czytelnika przekonanie, że różnorakie przeszkody społeczno-kulturowe, na jakie napotyka na swej drodze postęga katechetyczna, niekoniecznie przesądzają o jej bezowocności. Niejednokrotnie stają się źródłem nowych pomysłów skutecznie pomagających w rozwiązywaniu przeróżnych problemów związanych z życiem wiary.

o. Zygmunt K. Kacprzak OFM, Katowice

Heribert HEINRICHS (wyd.), *Lexikon der audio-visuellen Bildungsmittel*, München 1971, Kösel-Verlag, s. XV + 362.

Wydawca leksykonu, profesor Heribert Heinrichs jest kierownikiem audiowizualnego centrum Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Hildesheimie. Jako fachowiec jest świadomy wkraczania dydaktyki w epokę techniczną. Środki audiowizualne jak film, radio, telewizja, maszyny dydaktyczne, laboratoria językowe itd. z roku na rok coraz bardziej znajdują zastosowanie w procesie nauczania i uczenia się. Coraz liczniejsze instytucje handlowe oferują różnorodne i technicznie zróżnicowane audiowizualne środki kształcenia, które w praktyce nastęrczają jeszcze wiele trudności. Przede wszystkim mało znane są rozległe możliwości metodyczne i dydaktyczne, jakie te środki ze sobą przynoszą.

Wydawca leksykonu za pomocą 184 haseł podejmuje się uporządkowania w aspekcie technologiczno-pedagogicznym tej sytuacji trudnej dla praktyków. Usiłuje przeprowadzić naukową inwentaryzację i szczegółowy opis różnorodnych możliwości dydaktycznych, które wynikają z wprowadzenia techniki do nauczania. Zakres treściowy haseł, zamieszczonych w słowniku, ogranicza się wyłącznie do sytuacji w Niemczech zachodnich.

W hasłach zestawionych w porządku alfabetycznym można wyróżnić kilka głównych zagadnień, które wydawca miał na uwadze. Na pierwszym miejscu należy wymienić te hasła, które zwięźle opisują i tłumaczą zasadnicze urządzenia i nazwy używane w świecie środków audiowizualnych. Wydawca ma

nadzieję, że w ten sposób usunie tak często spotykaną niepewność, rodzącą się w trakcie kontaktu ze skomplikowanymi technicznie elementami interesującą nas dziedziny wiedzy człowieka jak *tranzystor, ognisko soczewki, częstotliwość i amplituda, projektor, głowica zapisująca, stereofonia, kamera* itp.

Czytelnik znajdzie także w słowniku zwięzłe informacje o szkołach i instytucjach zajmujących się kształceniem odpowiedniej kadry dla praktyki szkolnej oraz o różnych zakładach produkujących przydatne dla niej audiowizualne urządzenia techniczne.

Wydawca leksykonu podkreśla w słowie wstępnym, że udało mu się pozyskać do współpracy prawie wszystkich kompetentnych w sektorze audiowizualnym zachodnioniemieckich naukowców, techników i praktyków szkolnych. Fakt ten uwidocznił się także w treści recenzowanej przez nas pracy zbiorowej. Wiele haseł występujących w słowniku przedstawia, objaśnia i omawia różnego rodzaju typy aparatów i podaje instrukcje posługiwania się nimi. Dzięki współpracy z fachowcami w pojedynczych hasłach został uchwycony aktualny stan w momencie redagowania słownika.

Można wyodrębnić w słowniku grupę haseł omawiających wybrane pojęcia z dydaktyki, pedagogiki i psychologii np. *pogląd, kształcenie, dramatyzacja i dydaktyka, wychowanie przez telewizję i film, dziecko i film, psychologia przeżycia filmowego* itp. Przy omawianiu wyżej wymienionej grupy pojęć, zgodnie z nachyleniem całego słownika, autorzy dbają zawsze o to, aby określić, w jakim stopniu środki audiowizualne pomagają w realizacji określonych celów dydaktycznych czy pedagogicznych.

Niektóre hasła posiadają w załączeniu literaturę przedmiotu, dzięki której czytelnik może pogłębić swoje wiadomości na temat bardziej interesującego go zagadnienia.

W dodatku do leksykonu znaleźć można aktualną bibliografię audiowizualnych czasopism oraz wykaz nazwisk uczonych i fachowców, zajmujących się badaniami dotyczącymi audiowizualnych środków kształcenia, a także zestaw ich publikacji. Ponadto zawiera on także 40 reklam różnych instytucji handlowych oferujących bogaty asortyment pomocy audiowizualnych. Mogą one w dużym stopniu ułatwić wybór i decyzję zakupu wyżej wspomnianych pomocy dydaktycznych.

Słownik audiowizualnych środków kształcenia nie jest pozycją katechetyczną. Stąd czytelnik nie znajdzie w nim wzmianek dotyczących zastosowania tychże w działalności katechetycznej. *Ogólna Instrukcja Katechetyczna* w zestawie pomocy, jakimi winna posługiwać się działalność katechetyczna, wymienia także środki audiowizualne i masowego przekazu. Dyrektorium postuluje ponadto, aby stały się one przedmiotem wnikliwych studiów w aspekcie katechetycznym oraz, aby zostały włączone do programu kształcenia katechetów. Współczesny bowiem człowiek w znacznym stopniu pozostaje pod wpływem środków audiowizualnych. Posługa katechetyczna winna się z tym faktem liczyć i wypracować właściwy język dla przekazywanych przez siebie treści. Wydaje się, że dla realizacji wyżej wymienionych celów prezentowany słownik może być przydatny.

o. Zygmunt K. Kacprzak OFM, Katowice

Bernhard GROM, *Methodisch-didaktische Impulse für die religionspädagogische Praxis*, Freiburg im Breisgau 1972, Verlag Herder, s. 223.

Od połowy naszego stulecia pojawiają się ponownie na terenie katechetycznym pytania o skuteczną metodę nauczania, która wyzwalałaby prawdziwą aktywność i współdziałanie uczniów, a tym samym uczyniła naukę religii bardziej owocną. Bernhard Grom zapoznaje nas właśnie z pewnymi eksperymentami, metodami czy modelami podejmowanymi zarówno w krajach języka niemieckiego, jak i poza nimi. Prezentuje zwłaszcza te, które podkreślają znaczenie grup wychowawczych w procesie kształtowania osobowości,